

Ratsastus koulu

Kahvio, lapsiparkki, puhelinpäivystys...

Poikkesin 70-vuotistaivaltaan juhlihan Kouvolan Ratsastajien tukikohdassa. Kouluvalmennushan se sinne houkutteli - pisteet elinvoimaiselle seuralle, joka nostaa profiiliaan tarjoamalla mahdollisuuden niin koti- kuin ulkomaisten eliittivalmentajien kursseihin!

Samalla kulautin muutaman kupillisen kahvia, ja innostuin tallikahvion toimintaideasta. Suursuolla on toteutettu järjestely, joka voisi kenties toimia muullakin.

Ensinnäkin: kahvion yrittäjä-emäntä leipoo tuoretta kotipullaa ja tarjoaa suolaistakin purtavaa. Toiseksi: uuvuttavaa, opettajien ja ratsastajien aikaa nielevää puhelinrumbaa ei ole, sillä kahvion emäntä huolehtii myös siitä. Lisäksi hän merkkää tunneille tulevien ratsastajien kortit, joten opettajat voivat keskittyä opettamiseen sen sijaan, että joutuisivat keräämään maksuja tuntien välillä. Kolmanneksi: lapsille on puuhapaikka, jossa voi vaikka piirrellä tai katsella satuviideoita kahvion emännän silmän alla.

Entä mitä tekemistä lapsiparkilla on tallilla? Paljonkin. Liian monen ratsastajan harrastus joutuu vuosiksi katkolle, kun perheessä on pikkulapsia. (Itse en todellakaan kaihoa niitä aikoja, jolloin kuopus istui lantaläjässä keskellä kenttää lapioimassa hiekkaa leikki-kuormurin lavalle... jos istui.)

Mutta muuten: nautitaan tuoreen ruohon ajasta!

ANNUKKA

(PS. Kysymyksiä, vinkkejä ym. palstalle voi lähettää toimitukseen tai e-mailina annukka.jarvi@luukku.com)

Seppo, varsinainen herhiläinen

Jos palsta jakaisi hankalimmin valokuvattavan hevosen palkintoa, Kouvolan Suursuolla kaurojaan hotkiva venäjäntuonti Zabeg, suomalaisittain Seppo, olisi ehdottomasti kärjessä. Aloillaan pysyminen on sille melkein mahdotonta, vaikka ikää ja elämänkokemusta on jo karttunut 13 vuoden verran.

- Sepon myynti-ilmoitus löytyi Keltaisesta Pörssistä. Lastatessamme sitä neljän tunnin ajan kävi muutaman kerran mielessä, että tämmöisestäkö pitäisi ratsastuskouluhevonen saada, naureskelee Kouvolan Hevoskeskuksen Nina Mikkonen.

- Mutta koska hinta oli varsin edullinen, otimme sen kaikesta huolimatta.

Seposta on kuin onkin kehkeytynyt tuntihevonen.

- Kun se eläinlääkärin tarkastuksen jälkeen pääsi tekemään reilummin töitä, se rauhoittui heti. Ei se mikään lasten ratsu ole, mutta jo jatkokurssilaisilla se menee, ja näppärillä junnuilla. Se on työnarkomaani, mitä enemmän ja rankempia hommia, sitä mukavampaa sillä on. Se on kiukkuinen ennen tunteja – ja niiden jälkeen oikea kultamuru. Vapaapäiviä se ei siedä, ainakin käyntimaastoon sen on pakko päästä.

Seppo kiikuttaa Ninaa uskollisesti kouluvalmennuksissa, sillä se vaihtaa ja tekee hieman tempujakin.

- Minulla ei ole ikinä ollut yhtä osaavaa hevosia. Sen kanssa on kiva treenata myös esteitä. Olen arkajalka, joten saan varmuutta itselleni. Viime keväänä Eowen Earlien kurssilla Nevaksessa menimme rataa, jolla oli ties mitkä erikoisesteet. Vaikka minua hirvitti, Seppo hyppäsi sujuvasti! •

Tove-Marian ja Silvester II:n yhteisen uran tähänastinen tähtihetki koettiin 2004 esi-MM:ssä, jolloin valjakko oli tarkkuuskokeessa uusinnan jälkeen kolmas.

Tove-Maria Holmasto kiehtoo valjakkoajo

Kirkkonummen ratsastuskoulua pyörittävä Tove-Maria Holmasto on ehtinyt kilpailla tuloksellisesti esteratsastuksessa, hankkia sekä hevosenhoitajan että ratsastuksenopettajan koulutuksen ja ennen muuta: menestyä valjakkoajossa. Meriittilistalta löytyy mm. PM-kisojen joukkuehopeaa, SM-pronssia ja hopeaa, sijoituksia kansainvälisistä kisoista...

Tallin tarhoissa lekottelee niin omia, yksityisiä, myynti- kuin opetushevosia friisiläisoriista holsteinereihin. Tunneilla opetetaan perinteisen ratsastuksen lisäksi valjakkoajoa.

Kolme mahdollisuutta menestyä

- Aloitin ratsastuksen 1980 tällä samalla tallilla Tarja "Tippa" Teräväisen oppilaana, kertoo Tove. Kolmisen vuotta myöhemmin hän sai ensimmäisen oman hevosensa ja kilpaili junnuvuosina rataesteillä peräti SM-tasolla. Sitten peliin puuttui Arja Mikkonen.

- Työskentelin Kilossa hänen ollessaan siellä tallimestarina. Hän alkoi houkuttaa minua valjakkoajoon. Se oli silloin uutta ja tarjosi mahdollisuuksia. Vuonna 1992 ajoin ensimmäiset kisat. Lajinvaihto oli sillä selvä.

Tove vertaa valjakkoajoa kenttäratsastukseen. Jos kisojen yhdessä osakokeessa sattuisikin epäonnistumaan, jäljellä on kaksi muuta. Valmentautuminen on monipuolista, ja se käsittää usein myös ratsastusta.

- Kouluaajo on kuin kouluratsastusta. Tuntuu mahtavalta, kun äärimmillen viritetyt he-

vosen saa korkeaan muotoon, kootuksi ja siirtymään lisäyksiin pienen pienillä avuilla.

Tarkkuuskokeessa pitää pujotella 20 senttiä vaunuja leveämpien kartioporttien välistä virheittä samalla kun tavoitellaan nopeaa aikaa. Maratonilla riittää vauhtia ja jännitystä etenkin, jos esteet ovat rinteessä tai muuten pahoissa paikoissa.

Toven kilpakumppanina oli alkuun Englannista esteratsuksi hankittu Pancho Mexico, puhdas Irish Hunter, josta sukeutui kelpo ajohevonon.

- Sen treenaaminen valjakkoon oli äärettömän kiinnostavaa. Sillä oli liikettä kouluun ja korkea ryhti.

Nykyisin Toven ykköshevonon on gelderländer-rotuinen Silvester II, joka nauttii etenkin tarkkuuskokeesta, ottaa vastaan äärimmäisen kevyet avut ja odottaa innoissaan joka kartion jälkeen, minne seuraavaksi käännyttään.

Ei kovakätisille

Valjakkoajo on haastavaa. Vaikka kuski voi asettaa hevosen vain pelkällä ohjalla, sen on liikuttava kuulaintuella ja täysin taivutettuna. Toven omat ja elä-

mänkumppani Jari Ihanamäen omat kisahevoset ovat niin herkiksi viritettyjä, että ne reagoivat jo ajopiiskan pehmeitten hapsujen sipaisuun.

- Vaikeinta on saada hevonen liikkumaan suorana ja taipumaan aivan kuten kouluratsastuksessa, summaa Tove.

- Jotta se onnistuisi, kuskillä täytyy olla elävä, pehmeä käsi ja hevosen puolestaan erittäin hyvin avuilla, notkea ja taipuisa molempiin suuntiin.

Takajalkojen on poljettava tarkmokkaasti alle, jotta hevosen ryhti tulisi esiin, ja se pystyisi esittämään sekä kootut että lisätyt askellajit.

- Valjakkoajo opettaa hyväkätiseksi, koska suuhun ei voi jäädä kiinni, Tove sanoo.

- Ne oppilaat, joilla on ratsastustausta, oppivat useimmiten ajamaan nopeammin ja kauniimmin kuin muut. Monet oppilaat käyvätkin normaaleilla ratsastustunneilla, joiden lisäksi he ottavat ajotunteja.

Näin se käy

Ajotunneilla opettaja seisoo maratonvaunujen groomiritilällä antamassa neuvoja ja näyttämässä ohjasotteita. Oppilas

istuu edessä ohjaksista pidellen. Varusteiksi riittää kypärä ja hanskat, joilla saa pitävän otteen ohjista.

- Aivan ensimmäiseksi opetellaan valjastus. Selitämme, miksi mitään remmiä käytetään ja mille kireydelle se säädetään. Kentällä opetellaan ohjien pito ja tietyt ääniavut. Sen jälkeen on vuorossa liikkeellelähtö, pysähtyminen, peruutus, taivutus ja peräänanto. Pitkän, aika painavan ajopiiskan käsittelyynkin pitää harjaantua.

Valjakon ajaminen vaatii oppilaalta keskittymistä, rentoutta ja hahmottamista.

- Käsien pitää olla rennot harsteista alkaen, tarkentaa Tove.

- Hevonen ja vaunut on pitkä ja leveä yhdistelmä, joten kuskin pitää hahmottaa, missä vaunut menevät, milloin pitää aloittaa kääntäminen jne. Äkkikäännoiksi ei saa tehdä, jottei kaadu.

Vaikka laji on riskialtis, tunneilla ei ole vahinkoja sattunut:

- Niillä käytettävät ajohevoset ovat todella selväpäisiä ja rauhallisia, Tove vakuuttaa.

- Koska itse olen kilpailuihminen, ajattelen, että jos myös oppilailla on intoa kisata, he voivat osallistua meidän tuntihevosilla.

•

Kaarina Saxelin lähti viisissäkymmenissä ratsastustunneille

Käyn ratsastustunneilla, jotten taantuisi, sanoo nurmijärveläinen veteraaniratsastaja Kaarina Saxelin, 69.

- Vaikka ikää tulee lisää, säännöllisesti tunneilla ratsastaessani tuntuu joskus jopa siltä, että saan hevosen paremmin taipumaan tai peräänantoon.

Kaarina on aloittanut aktiivisen tuntiratsastuksen parikymmentä vuotta sitten ja kehuu lajia mahtavaksi stressin poistajaksi ja erinomaiseksi harrastukseksi vanhemmalle ihmiselle, koska sen ansiosta keho pysyy notkeana ja nivelet liikkuvina.

Muistoja 30-luvulta

Kaarina käsittelee tyttärensä Sari Salovaaran suomenhevosruuna Keula-Purjetta eli Kallea sen oloisesti kuin olisi puhanut hevosten parissa koko ikänsä – ja niin hän onkin. Maalaistalon tyttö Kaarina aloitti ratsastuksen viiden vanhana. Albumeista löytyy hevosmuistoja yli kuudenkymmen vuoden takaa.

- Hypimme pellolla ojien yli. Suitsina käytiin riimua, johon oli kiinnitetty ohjat, mutta oikean satulan isä kyllä osti.

Mustavalkoisessa kuvassa, joka on näpätty 50-luvulla, Kaarina ratsastaa sodasta palanneella Lystillä naapurintytön vierellä.

- Hän kävi tunneilla Ruskeasuolla ja opetti minua siinä sivussa, kun kävimme yhdessä maastossa. Niihin aikoihin laukka nostettiin ulkopohkeella, ja jalustimet pidettiin lyhyempinä kuin nykyään. Opettajat sanovat, että samat maneerit minulla on vieläkin.

Kaljaa tai kakkua

Kaarina oli viisissäkymmenissä aloittaessaan pitkän ratsastamattoman vaiheen jälkeen Moby Pesari-Laineen oppilaana Nurmijärvellä. Pian hän osallistui pitkille vaellusratsastuksille Keski-Suomessa, seniorileireille, kisoihin... Edes esteet eivät häntä hirvittä.

- Olen aina ollut rohkea enkä arkaile tarttua kiinni, olla liki eläintä, hän selvittää.

Kaarina nauttii siitä, ettei hänen tarvitse ratsastustunnilla neuvoa eikä johtaa. Hän pitää opettajasta, joka huomauttaa virheistä mutta osaa myös kiittää, ja arvostaa yksilöllisyyttä, sopivantasoisia ryhmiä sekä sitä, että jokainen oppilas huomioidaan.

Kaarina Saxelinin luottoratsu Nurmijärven Uudella Ratsastuskoululla on suomenhevostamma Enni, jonka kanssa estetreenitkin sujuvat.

- Nykyään opettajat kehottavat taputtamaan hevosta. Se on suhteellisen uusi ilmiö. Eikä raippaa saa antaa väärässä paikassa.

Mukava ryhmä merkitsee paljon, samoin yhteiset illanvietot, oman koulun jokakesäiset seniorileirit, tietyt perinteet.

- Se joka putoaa tunnilla, joutuu tuomaan kaljat. Nuorempien pitää tuoda kakku, nauraa Kaarina.

Tasavertainen suhde tallin nuoriin on ilonaihe sekin.

- Kaikki nuoret tytöt tervehtivät ja tulevat vähän juttelemaan. Aiemmin osallistuin paljon seurakisoihin. Uskon, että nuoremmille on tärkeää nähdä, että iästä huolimatta voi vielä ratsastaa ja kilpaillakin.

Kisoja ja Kallen hoitoa

Kaarina valmentautuu tähtäimessään veteraanien SM-kisat - jälleen kerran. Vastassa on ollut huippuluokan ammattilaisia Maiju Lemisestä Anders Sucksdorffiin, mutta se ei häntä pelota:

- Ihmisellä täytyy olla rohkeutta ja niin hyvä itsetunto, ettei välitä vaikkei voitakaan. Tässä iässä on jo voitto, kun ylipäättään lähtee kisoihin!

Lisäksi Kaarina keskittyy mielellään tyttärensä uuden ratsun Kallen hoitamiseen ja liikuttamiseen.

- Maalaistaustan vuoksi en oikein ymmärrä tätä nykyistä piperrystä hevosten varus-

Sari-tyttären ruuna Keula-Purje opettelee naksautusmenetelmällä poimimaan esineitä. – Kun hevosen kokoista eläintä uskaltaa käsitellä pelkäämättä, saa itsetuntoa ja rohkeutta, sanoo Kaarina.

teiden kanssa, loimien vaihtoa ja klippausta, hän sanoo Kallea harjatessaan.

- Nautin, kun saan hevoselle hyvän mielen rapsuttamalla ja huomioimalla sitä. Tässä kokee lämpöä, lempeyttä ja hoivaamisvietin toteuttamista molemmiin puolin. Nyt eläkkeellä minua piristää paljon lähteä aamulla ulos ja tallille. Voin sanoa eläväni elämäni parasta aikaa - osin hevosten ansiosta. •

Kehtaisiko kysyä... TOIMIHENKILÖKOULUTUKSISTA

**”Voisitteko kertoa, miten erilaisiin ratsastukseen ja hevosenkäsitteelyyn liittyviin koulutuksiin pääsee mukaan, esim. kilpailujen toimihenkilökoulutuksiin? Ovatko ne kaikille avoimia, vai onko joitakin vaatimuksia?
- Nimim. Aikuisratsastaja”**

Pohjois-Suomen alueen puheenjohtaja, mm. ratamestarina tunnettu Olli Niskasaari rohkaisee kiinnostuneita osallistumaan erilaisiin koulutuksiin.

- Alueratamestari- ja estetuomarikoulutuksiin on pääsyaatimuksena 18 vuoden ikä, hän kertoo.

- Hyvästä lajituntemuksesta on tietysti suuresti hyötyä. Koulutuomarikoulutukseen vaaditaan hyväksytty tulos kansallisten kisojen helppo A-tasoisessa luokassa (aiheesta tarkemmin tämän lehden numerossa 2/05, Kehtaisiko kysyä... koulutuomarin tehtävistä).

Koulutukset ovat avoimia kaikille Suomen Ratsastajainliittoon kuuluvien ratsastusseurojen jäsenille.

- Koulutuksista saa tietoa mm. alan lehdistä, alueiden omista lehdistä ja internet-

Pohjois-Suomen ja Pohjanmaan alueen puheenjohtaja Olli Niskasaari uskoo, että jokainen seura tarvitsee lisää aktiivisia toimijoita: - Jos aikaa ja mielenkiintoa riittää, niin ehdottomasti vaan mukaan koulutuksiin ja seuratoimintaan!

sivuilta sekä SRL:n internetsivuilta, alan oppilaitoksilta ja toivottavasti myös oman seuran ilmoitustauluilta ja jäsenkirjeistä, luettele Niskasaari.

- Toimihenkilökoulutukset ovat maksullisia, ja niihin otetaan osallistujat ilmoittautumisjärjestyksessä.

Oman ratsastus- ja hevosenkäsitteelytiedon tai teorian kehittäminen ja päivittäminen ei välttämättä kaadu rahan eikä matkoihin.

- Ko. koulutusten lisäksi liitto, alueet, oppilaitokset ja lajijärjestöt järjestävät hyvinkin monenlaisia koulutus- ja luentotilaisuuksia, joihin jäsenillä on mahdollisuus osallistua.

Osa tällaisista koulutuksista voi olla ilmaista, osassa peritään pieni maksu.

Niskasaari muistuttaa, että ratsastaja voi hyötyä myös muiden ratsastuksen katsomisesta:

- Valmennusten seuraaminen on mielenkiintoista, ja aina niistä myös jotain oppii. Harvoin valmennusten seuraamisesta peritään maksua. Erilaiset valmennuskiinikat ovat tietenkin asia erikseen.

Koulutuksiin osallistuminen on innostanut monet tiiviimmin mukaan seurankin toimintaan. Tietoa esim. tapahtumista ja kokouksista saa seurojen ilmoitustauluilta, kotisivuilta tai vaikkapa soittamalla seuran hallituksen jäsenille.

HEVOSENJÄRKEÄ

Turhaa postia teurashevosista

Kuinkahan moni tämänkin lehden lukijoista on saanut jo muutamaan kertaan Emma W:n kiertokirjeen hevosten teurasajatuksista. Aluperin Ruotsista lähtenyt vetoomus allekirjoitusten keräämiseksi tuntuu aiheelliselta ja kukapa hevostystävä ei näkisi sitä pientä vaivaa, että laittaa oman nimensä listan loppuun ja välittää kiertiksen kaikille tutuilleen.

Itse sain ekan Emma-vetoomuksen yli vuosi sitten, kun jo useamman kerran olin saanut olla mukana samaa epäkohtaa käsitellessä kokouksissa Euroopan parlamentin Animal Welfare Intergroupin jäsenenä ja teuraseläinajatuksidi- rektiivin eri vaiheissa.

Laitoin heti Emmalle meilin ja kysyin mihin hän nimet toimittaa, Ruotsin maa- ja metsäministerille vai asioista vastaavalle EU-komissiarille.

Yllätys oli melkoinen, kun vastauksena oli viesti: Vastaanottajaa ei tavoiteta. Ne nimet eivät siis sitä kautta päätyneet mihinkään virkakoneistoon, eivät edes minkään eläinsuojelujärjestön painostusvetoomukseen. Toiveena oli, että määrätyn lukumäärän jälkeen nimet piti mielata Emmalle.

Kun meili taas ponnahti muutama viikko sitten useamman tutun kautta postiini, kokeilin uudelleen vastaako Emma. Ei vastaa, sama kuittaus hotmaililta, vastaanottajaa ei tavoiteta. Kaikki myötätunto ja sitoutuminen ovat menneet hukkaan.

Ainoa tapa vaikuttaa suomalaisten hevosten

elämän arvokkuuteen olisi kerätä suomalaisten nimiä ja vedota omassa maassa viranomaisiin ja lainlaatijoihin. Tuhansien ja kymmenien tuhansien allekirjoitusten arvostusta ei kuitenkaan voi etukäteen noteerata tehokkaaksi. Lupauksistaan huolimatta juuri Suomen maatalousministeri mitätöi totaalisesti kaiken sen kansalais-toiminnan, jota eläinsuojelujärjestöt ja kennelliito teki kerätessään valtavat määrät nimiä vastustamaan kissa- ja koiraturkiskauppaa Kiinasta ja muualta kaukoidästä Euroopan Unioniin. Kun USA kielsi kidutuksen tapettujen kotieläinten nahkojen tuonnin v 2000, kauppiat keksivät myyntinsä kohteeksi Euroopan, antoivat luontevia keksittyjä nimiä schäferinpentujen värjätystä nahoista tehdyille kokopitkille turkeille. Ne olivat edullisempia kuin turkiseläintakia ja menivät kaupaksi Euroopan muotimarkkinoilla.

Jos nyt halutaan olla eettisesti kelvollisia hevosihmisiä, meidän pitäisi painostamalla ja asiattietoa levittämällä saada aikaan kansallinen lainsäädäntö eläintemme teurasajatuksiksi omassa maassa. Euroopassahan kaupataan ihmisiäkin, kuljetetaan valheellisin lupauksin töihin määränpäihin, joita ei lähtiessä tiedetä. Perillä passi otetaan pois ja tytöt ja naiset huo- maavat olevansa ihan muissa tehtävissä kuin luvatuissa kampaajan, myyjän tai kotiapulaisen töissä.

Onko siis ihme, jos myötätunto ja rehelliisyys puuttuu eläinten kohtelussa. Syy hevosten pit- kiin matkoihin halki Euroopan johtuu vain siitä,

että Italiassa on mammuttimainen teurasu- selinkeino, hevosenlihaan erikoistuneet jalosta- mot ja tuotanto.

Jotta suomalaisten palveluksessa elämän- työnsä tehneen hevosen ei tarvitse sinne saak- ka mennä henkeänsä menettämään, meillä on oltava teurasajatuksverkko. Kyllin tiheä hoi- tamaan omat hevosemme, jotka siirtyvät elä- mästä ravintoketjuun. Sen ymmärtää jokainen, ettei kaikkia hevosia voi haudata.

Myönteinen uutinen oli Turun Sanomissa Snellmanin hevosenlihajalostamosta. Myön- teinen juttu oli myös Kurikan hevosten haura- usmaan perustaminen. Joillekin hevosille ihmi- nen haluaa valita tämän vaihtoehdon. Ne jotka pitävät lihansyönnistä, voisivat myös syödä hevosenlihaa, se takaisi kotimaisen tuotannon menekin.

Jos ollaan realisteja, otetaan selvää tapah- tuuko hevosten vientiä teuraaksi Euroopan etelään. Jos todisteet ovat olemassa, asiaa voidaan käsitellä vaikka eduskunnan kysely- tunnilla.

Emmalle ei kannata nyt enää kirjoittaa, mutta voimme aloittaa kokonaan kotimaisen kampan- jan. Pohditaan mitä vedotaan ja kuka siitä vas- taa. Harmittaa miten monta vilpittöntä allekirjoit- tusta jäi leijumaan avaruuteen, jospa niistä olisi ollut apua omien hevostemme kohtaloissa.

uma.aaltonen@pp.inet.fi
(kirjoituksia aiheesta osoitteessa
www.uma-aaltonen.net tiedotteet)